

Vastineen antaja

Iisalmen Luonnon Ystävien Yhdistys ry (ILYY)
 Iisalmen luontomuseo, Kirkkopuistonkatu 9, 74100 IISALMI
 iisalmi.luontomuseo@gmail.com
 p. 017-818 387, 0407212618; Y-tunnus 0758532-0

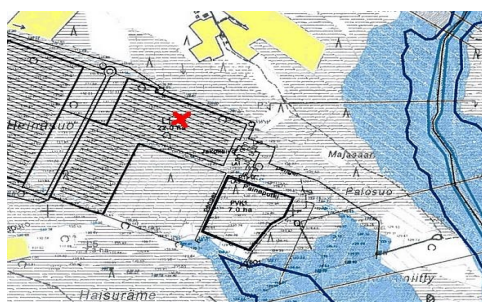
Vaasan hallinto-oikeudelle**Vastine Haisurämeen turvetuotantoalueen ympäristöluvan valitukseen /VAPO**

Päätösnumero: 97/2013/1
 dnro ISAVI/82/04.08/2011

Yhdistys teki Haisurämeelle tarkastuskäynnin 7.6.2013. Sen, paikallisten haastattelun ja Vapon hakemuksen perusteella on tullut selväksi, että alueella on epätavallisen paljon rautapitoista maainesta. Paikalliset maanviljelijät ovat paikoin olleen vaikeuksissa rautapitoisen mudan tukkiessa rumpuja.

Haisurämeen oja 7.6.2013

Kuvauspaikka, Vapo/Pöyry Tulvien leviämisaalueet -kartta, Haisuräme

Kuvan ottopaikan viisi luoteesta kaakkoon kulkevaa ojaa olivat samanlaisessa kunnossa. Punaruskea muta oli paksuudelta 1-2 senttiä ja sitä oli useammassa kerroksessa ojien pohjalla. Ojat olivat syvyydeltään n. 75 cm. Osa ojista oli lähes täynnä ko. mutaa. Näyttäisi siltä, että turvepaksuudet ovat vähäisiä tai ojat rikkovat mineraalimaita suunnitellulla tuotantoalueella.

Vapo ei ole vanhassa eikä uudemmassakaan vesistövaikutusselvityksissään ottanut mitenkään huomioon suurta rautapitoisuutta. Tuotantosuolta vapautuu rautaa koko tuotantojakson ajan ja myös

kesän pienen valuman aikana. Rauta saostuu kalojen kiduksiin ja haittaa hengitystä sekä suolatasapainon säätelyä ja ääritapauksissa tukehduvat kalat. Tämän takia kuivatusvesien rautapitoisuuden vaikutukset vastaanottavassa vesistössä olisi pitänyt selvittää. Hakemuksessa ja valituksessa ei selvitetä miten rauta aiotaan poistaa kuivatusvesistä.

Uusimmassa ”Arvio Haisurämeen turvetuotantoalueen vesistökuormituksesta ja sen vaikutuksista Luupuveteen” todetaan, että ”Haisurämeen kuivatusvedet eivät oleellisesti heikennä Heinäpuron vedenlaatua...”. Miten voidaan todeta näin vaikka suunnitellulla tuotantoalueella on epätavallisen korkeita rautapitoisuuksia. Arvio on hyvin puutteellinen.

Hakija itsekin tunnustaa, valituksessaan, että se ei kykene riittävään varmuuteen vesienpuhdistuksessa: ”Osaltaan epävarmuustekijöitä on jo huomioitu Haisurämeen kuormituksen ja vesistövaikutusten arvioinnissa, koska kuormitusarvioinnin perusteet muodostuvat laajasta pitkään toiminnassa olevia hankkeita koskevasta tarkkailuaineistosta (2003-2011) keskimääräisinä ominaiskuormituslukuina. Hankekohtaiset erot vesien puhdistuksessa ym. ovat siten tulleet, ainakin osaksi huomioiduksi. Valituksenalaisen päätöksen perustelut po. osin tarkoittavat hankkeen vaikutusten yliarvioimista”.

Yliarvioimista ei voi tapahtua, kun oleellinen osa kuormituksesta eli raudan huuhtoutumista aiheuttavat seikat eivät ole olleet lisäselvitysten kohteena. Haisurämeen hakemuksen hylkääminen ISAVI:ssa oli perusteltua, koska Vapo ei ole toimittanut riittäviä tietoja paikallisoloista eli seikoista jotka lisäävät ainesten liukenemista vesistöön. Tämän takia ko. laskelmat eivät voi pitää paikkaansa.

Hakemuksessa eikä valituksessa ei ole esitetty keinoja millä estää jokakeväiset sulamisvesistä ja rankkasateista aiheutuvat ohi-/ylijuoksutukset. Tulvatilanteita säätelevät ja hidastavat rakenteet eivät ole riittäviä. Vaikka allastilavuus on ohjeistuksen mukainen, niin se ei ole riittävä torjumaan jokavuotisia tulvia. Nämä on todennuttu lukuisilla yhdistyksen keväisillä turvetuotantoon kohdistuneilla tarkastuskäynneillä. Tätä ongelmaa yritys ei ole kyennyt ratkaisemaan. Mm. näitä säännöllisesti toistuvia ylijuuksutuksia ei ole laskettu ominaiskuormituslukuihin, joita Vapo käyttää omassa laskemisessaan tuotantoalueen kuormituksia arvioidessaan. Tämä takia ko. laskemat eivät voi pitää paikkaansa.

Hakemuksessa todetaan, että ”Kevättulvat aiheuttamat lumensulamisvedet lähtevät liikkeelle maanpinnan ollessa roudassa, ja siitä johtuen niiden mukaan ei irtoa kiintoainetta (jäässä olevista) tuotantokentistä”. Tämä toteamus osoittaa että valituksentekijä ei ole tietoinen aiheuttamastaan haitasta alapuoliseen vesistöön.

Tämä Vapolle tuntematon päästötilanne dokumentoitiin huhtikuussa 2013 kun teimme Vapon Sonkajärven Pihlajasuon tuotantoalueelle tarkastuksen. Lumi oli osaksi sulanut. Tuotantokentällä pystyi kävelemään. Mutta kaikissa niissä paikoissa missä ei ollut enää lunta oli 10 cm paksuudelta vetistä turvehöttöä ja sen alla jäinen kenttä. Aurinko oli sulattanut tumman turvekentän pinnan ja sulamisvedet kuljettivat juoksevaa vesiturvetta vesistöön. Edellä kuvattu on havaittu joka kerta ILYY:n keväisillä tarkastuskäynneillä.

Yhtiön on oltava tietoinen aiheuttamastaan haitasta.

ISAVI:lla oli velvollisuus hylätä hakemus, koska Pohjois-Savon vesienhoidon toimenpideohjelma vuosille 2010–2015 todetaan Luupuveden kohdalta, että ”...tilan paraneminen vaatii sekä ravinnettä a-klorofyllipitoisuuksien erittäin merkittävää vähentämistä... Luupuveden alueella merkittävin ulkoinen kuormittaja on niin ikään maatalous, mutta myös turvetuotannon osuus on huomattava, noin 8 % kokonaisfosforikuormituksesta.” Mikäli Luupuvvedellä aiotaan muuttaa vesien tilaa, niin uusia tuotantoalueita ei voida perustaa.

Ympäristönsuojelulain 42 §:n 1 momentin mukaan luvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa muun muassa

- 1) terveyshaittaa
- 2) merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa
- 3) maaperän tai pohjaveden pilaantumista
- 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista, vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta muun tärkeän käyttömahdollisuuden vaarantumista tai
- 5) eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:ssä tarkoitettua kohtuutonta rasisitusta.

Ympäristönsuojelulain 50 §:n 2 momentin mukaan pilaantumisen merkittävyyttä arvioitaessa on otettava huomioon, mitä vesienhoidon järjestämisestä annetun lain mukaisessa vesienhoito-suunnitelmassa on esitetty toiminnan vaikutusalueen vesien tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista.

Iisalmessa 24.2.2014

Iisalmen Luonnon Ystävien yhdistys ry:n puolesta

Jarmo Yliluoma, puheenjohtaja

Pertti Kaarakainen, rahastonhoitaja